

SXEDIO.A56

7.8.1878: Ο ΣΕΡ ΓΚΑΡΝΕΤ ΓΟΥΛΣΛΗ ΣΤΕΛΛΕΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΕΡΥΝΕΙΑ, ΤΗΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ, ΤΗ ΛΕΜΕΣΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΦΟ

Στις **7** Αυγούστου ο απεσταλμένος της εφημερίδας **Illustrated London News** σε νέα ανταπόκριση του από τη Λάρνακα περιέγραφε την κίνηση στο λιμάνι της πόλης κι έδινε λεπτομέρειες για το στρατόπεδο που είχε εγκαθιδρύσει κοντά στην πόλη, παρά τις Καμάρες της Λάρνακας, ο Σερ Γκάρνερ Γούλσλη, πρώτος Υπάτος αρμοστής της Βρετανίας στην Κύπρο.

Μετέδιδε ακόμα για το χάος που επικρατούσε με τις συνεχείς διαταγές επιβίβασης και αποβίβασης των στρατιωτών που δημιουργούσαν κάποια ανύσυχη ατμόσφαιρα στην πόλη.

Λόγω του χρόνου που απαιτείτο τότε για να μεταφερθεί μια ανταπόκριση ή λόγω του ότι οι εκδόσεις της εφημερίδας δεν ήταν καθημερινές, μεσολαβούσαν διάφορα γεγονότα, τα οποία παρέθετε χρονολογικά.

Έτσι οι πληροφορίες του ανταποκριτή που υπέγραφε με τα αρχικά **SPO** είναι πολύ χρήσιμες. Μετέδιδε ο ανταποκριτής στη νέα του ανταπόκριση που δημοσιεύθηκε τελικά στις **24** Αυγούστου, **1878:**

" Χθες στις **6** το πρωί η εικόνα ανάμεσα στο στόλο ήταν εύθυμη με την ανύψωση των σημαίων με την ευκαιρία των τριακοστών τέταρτων γενεθλίων του αρχηγού τους Δούκα του Εδιμβούργου, ενώ οι μπάντες των διαφόρων πλοίων μπορούσαν να ακούγονται καθαρά μέχρι την ακτή.

Το μεσημέρι ρίφθηκαν χαιρετιστήριες βολές στο αγκυροβόλιο και οι πλοίαρχοι και άλλοι αξιωματικοί του στόλου πήγαν πάνω στο σκάφος Μπλακ Πρινς για να υποβάλουν τα σέβη τους στο Δούκα.

Το βράδυ στις οκτώ έγινε επιθεώρηση των μονάδων στη Λάρνακα και η Βασιλική Υψηλότητα με στολή Ναυτικού Ακολούθου της Βασίλισσας επιθεώρησε παράταξη, η οποία ήταν άψογη. Σήμερα το Σαλαμίς

αναχωρεί για το Πρίντιζι και εγώ προχώρησα προς τη Λευκωσία.

Ο Σερ Γκάνετ Γούλσολη εγκαθίδρυσε τη θέση της Κυβέρνησης στη Λευκωσία και διορίστηκαν διοικητές στα διάφορα λιμάνια της νήσου.

Οι διευθετήσεις για τη μετακίνηση των στρατευμάτων καθυστέρησαν πολύ, λόγω αντιθέτων διαταγών.

Σε κάποια στιγμή τα στρατεύματα ενημερώθηκαν από τις θέσεις τους και βρίσκονταν στα πλοία, τα οποία ήταν έτοιμα για να αναχωρήσουν, όταν ξαφνικά διατάχθηκαν να αποβιβασθούν.

Στη συνέχεια αποβιβάσθηκαν το Σάββατο το βράδυ και την Κυριακή το πρωί (27 και 28 Αυγούστου) και στρατοπέδευσαν πίσω από τη Μαρίνα.

Στο μεταξύ τα σκάφη Ιμαλάϊα και Ορόντες διατάχθηκαν να απομακρυνθούν (το πρώτο μέσω Συρακουσών για το ταχυδρομείο) καθ' οδόν προς τη Μάλτα και το Ορόντες για τη Μάλτα, πιθανόν για να μεταφέρει ενισχύσεις και προμήθειες.

Το μεταγωγικό Σουέζ είχε σταλεί προηγουμένως στη Βηρυτό για να μεταφέρει άλογα, τα οποία θα έπρεπε να είχε αγοράσει ο Λοχαγός Μπάρυ του Βασιλικού Πυροβολικού.

Αλλά κατέστη αδύνατο να εξευρεθούν κατάλληλα άλογα και το Σουέζ επέστρεψε χωρίς το φορτίο μετά από ένα άγονο ταξίδι.

Είναι περίεργο γιατί το Σουέζ στάληκε πριν να αγορασθούν τα άλογα.

Τουλάχιστον έπρεπε να είχε σταλεί τηλεγραφικώς ειδοποίηση όσον αφορά την κατάσταση στην αγορά αλόγων της Συρίας.

Μια ιδέα που επικρατεί πρώτα είναι ότι στη Δαμασκό, τη Βηρυτό και τις γειτονικές πόλεις, οι γάλλοι υπολογίζουν σε κατάληψη της Συρίας και οι πόλεις αυτές, κρίνοντας από τους τυχερούς γείτονες τους, της Κύπρου, προσβλέπουν σε πλούσια σοδειά χρυσαφιού από τους ευρωπαίους.

Τα στρατεύματα τα οποία έχουν αποβιβασθεί την Κυριακή διατάχθηκαν να επιστρέψουν στα σκάφη την

Παρασκευή, μαζί με τις προμήθειες τους και όλα τα χρειώδη του στατοπέδου τους και αναχώρησαν το ίδιο βράδυ στις εννέα για τον προορισμό τους.

Στο Ταμάρ ανέβηκαν στρατεύματα που προορίζονται για την Κερύνεια και στο Σιμούν στρατεύματα που προορίζονται για την Πάφο.

Τα ενοικιασμένα μεταγωγικά Πεγκάλ και Γκόα πήραν άλλους στην Αμμόχωστο, ακολούθημε από το Ταμάρ, ενώ το Μαδούρα και Μάλτα αναχώρησαν για τη Λεμεσό, όπου βρίσκεται ήδη το Παλλάς.

Ο Γενικός Ταξίαρχος Μακφέρσον και το προσωπικό του αναχώρησαν διά ξηράς για να αναλάβουν τη διοίκηση του λιμανιού.

Όσον αφορά το αρχηγείο των βρετανικών δυνάμεων, το μεγάλο στρατόπεδο στο Τσιφλίκ Πασά έχει τώρα οργανωθεί καλά και με την παρεμπόδιση της ζέστης δυνατό να μοιάζει με μέρος του Άλτερσιου της Αγγλίας.

Το Στρατόπεδο σχηματίστηκε σε ένα υψίπεδο **150** μέτρων, πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας και απέχει τεσσαράμισυ μίλια περίπου από τη Μαρίνα της Λάρνακας.

Βόρεια μέχρι δεξιά βρίσκεται το βασιλικό πυροβολικό. Τους χωρίζει μια μικρή απόσταση από τα στρατεύματα των Βεγγαλέζων που βρίσκονται δίπλα.

Ακολουθεί ένας μεγαλύτερος χώρος και στη συνέχεια βρίσκονται τα βρετανικά στρατεύματα που έχουν στρατοπεδεύσει μαζί με το **101ο** (Σύνταγμα) στο κέντρο μαζί με το **42ο** και το **71ο** στα δεξιά και αριστερά αντίστοιχα.

Το έδαφος σχηματίζει μπροστά μια σταδιακή κάθοδο και στο χαμηλότερο ύψος βρίσκεται το υδραγωγείο το οποίο προμηθεύει τη Λάρνακα με καθαρό τρόπο.

Προορίζεται για διάφορους σκοπούς και μεταφέρεται σε σωλήνες ή σε ανοικτά αυλάκια το νερό που μεταφέρεται μέσα από ανισομερές έδαφος, πάνω σε στερεές και αρχαίες καμάρες, υψώνεται και εδώ κι' εκεί σχηματίζει ένα σημαντικό μέλλον για τοπίο.

Το έδαφος είναι αμμώδες, αλλά είναι

εξαιρετικά γόνιμο και όπου είναι δυνατό να καλλιεργηθεί είναι φανερά (τα αποτελέσματα) από ένα τέτοιο ριψοκινδύνευμα. Βεβαίως αυτή την περίοδο του χρόνου η επιφάνεια του εδάφους φλέγεται και το φύτευμα είναι δύσκολο. Αλλά όπου το έδαφος είναι καθαρισμένο μπορεί ένας να δει καλλιέργειες διαφόρων ειδών, όπως θα φανούν και στα σκίτσα. Οι κήποι γύρω από τα χωριά είναι εξαιρετικά παραγωγικοί όπως πραγματικά διαπιστώνεται από τις ατέλειωτες προμήθειες λαχανικών στα παζάρια και την αγορά της Λάρνακας.

Μπορεί να παραχθεί ο,τιδήποτε. Το έδαφος είναι πλούσιο και γόνιμο παρά τη σημερινή του μορφή.

Η υγεία των στρατιωτών προς το παρόν είναι καλή. Το ποσοστό των ασθενών στο Νοσοκομείο είναι τόσο μικρό, εάν όχι μικρότερο από εκείνο που θα ήταν αυτή την εποχή του χρόνου στην Αγγλία.

Δεν έχουμε ακούσει για ασθένεια μεταξύ των κατοίκων είτε στις πόλεις είτε στην ύπαιθρο και δεν είναι πιθανόν ότι θα δούμε πιο υγιείς αγρότες από εκείνους τους εύθυμους Κυπρίους, από τους οποίους ορισμένοι φαίνονται γεροδεμένοι, αλλά γραφικοί αυτόχθονες, με μια μεγάλη επικράτηση της κλασικής μορφής.

Ενα μεγάλο ποσοστό όπως έχουμε παρατηρήσει έχουν ωραίαν επιδερμίδα και μαλλιά.

Το σκάφος Κανάρα που πήγε στη Μάλτα εδώ και μια βδομάδα επέστρεψε στις 2 Αυγούστου ρυμουλκώντας μια γολέττα.

Την ίδια μέρα το σύννηθος αεράκι της θάλασσας αυξήθηκε σχεδόν σε μικρή θύελλα και εμπόδιζε την αποβίβαση για μερικές ώρες.

Ισχυρές βροχές έθεσαν σε συνεγερμό τους επιμελητές για να βρουν καλύμματα για τις εκτεθειμένες προμήθειες τους σε αλεύρι.

Αλλά δεν σημειώθηκε ζημιά και ο καταπιεστικός καιρός έχει βελτιωθεί εφόσον το θερμομετρο κάτω από την τέντα και σε μια ψυχρή κατάσταση αρχικά βρισκόταν στους 85 βαθμούς (Φάρναϊτ) με 90 την ημέρα, έπεσε στους 80 με 85. Η

ζέστη εν τούτοις πέφτει από το αεράκι της θάλασσας που αρχίζει μόλις ο ήλιος βγει ψηλά. Ο αέρας το βράδυ από τη ζεστή παραλία είναι από την άλλη εξαιρετικά ζεστός και ξηρός.

Αλλά δεν πέρασε καιρός από τη στιγμή που θα στρατεύματα αποβιβάστηκαν και επιβιβάστηκαν και πάλι και στη συνέχεια αποβιβάστηκαν για να φθάσουν τηλεγραφικές οδηγίες για να προετοιμασθεί η Ινδική Δύναμη να επιστρέψει στη Βομβάη αυτό το Φθινόπωρο, ενώ τα μεγαγωγικά σκάφη πρέπει να είναι έτοιμα για να παραλάβουν τους στρατιώτες στις **23** αυτού του μήνα, δηλαδή μέσα σε λιγότερο από ένα δεκαπενθήμερο.

Ολες αυτές οι αλλαγές προκαλούν τον καθένα. Αντίθετες διαταγές ακολουθούν τις διαταγές, τόσο γρήγορα, ώστε κανένας από το Ναυτικό δεν γνωρίζει ποια θα είναι η επόμενη κίνηση και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να δημιουργείται μεγάλη στεναχώρια και δυσaréσκεια.

Τα ινδικά στρατεύματα, εντούτοις θα είναι ευτυχή να επιστρέψουν στην πατρίδα τους. Η γνωστή επιθυμία τους να επιστρέψουν και οι περιπλοκές που θα υπάρχουν μια και οι στρατιώτες που υπηρετούν στο ίδιο νησί και θα λαμβάνουν διαφορετικό μισθό, είναι μεταξύ των αιτίων που οδήγησαν στην απόφαση των τοπικών αρχών.

Μέχρι τώρα η επιστροφή στα πλοία και η οργάνωση των προμηθειών έχει συμπληρωθεί και τα πράγματα έχουν διευθετηθεί κάπως στην ακτή. Το ναυτικό στρατόπεδο στην ακτή έχει καταστραφεί και ο Δούκας έχει επιστρέψει στο σκάφος με το προσωπικό του.

Το Σάββατο **3** Αυγούστου, ήταν η γιορτή της Δούκισσας και τα πολεμικά πλοία σημαιοστολίστηκαν με την ευκαιρία αυτή. Το πλήρωμα του Μπλακ Πρινς έδωσε παράσταση κωμωδίας ενόπιον του Δούκα και των αξιωματικών των μονάδων και των αξιωματικών των μεγαγωγικών σκαφών.

Από τη Λευκωσία πληροφορούμαι ότι η Αυτού Εξοχότητα, ο Υπάτος Αρμοστής διαπιστώνοντας ότι η ζέστη, η ακαθαρσία κι η δυσaréσκεια τους μπορούσαν

να γίνουν ανεκτές εγκαθίδρυσε στρατόπεδο λίγα μίλια νοτιοδυτικά της πόλης, έξω από τα τείχη.

Μόλις το Σαλαμίνα αναχωρήσει με αυτό το πακέτο (με την ανταπόκριση και τα σκίτσα -γραβούρες) σκοπεύω να προχωρήσω προς τη Λευκωσία χωρίς καθυστέρηση και ύστερα στην Κερύνεια, απ' όπου θα στείλω νέα ανταπόκριση.

Ο Δούκας του Εδιμβούργου έχει τώρα αναχωρήσει από την Κύπρο και συνενώθηκε με την Δούκισσα και τα παιδιά τους στη Μάλτα, αφού έχει κερδίσει τίμια τις διακοπές του, έπειτα από σκληρή εργασίας.

Χαιρόμαστε που πληροφορούμαστε επίσης ότι έχει επιλεγεί ένα "πλατώ" στο βουνό Τρόδος σε υψόμετρο τεσσάρων χιλιάδων ποδών και σε εύκολη απόσταση από την πρωτεύουσα, ως χώρος για την εγκατάσταση των στρατιωτών. Είναι ένας πολύ υγιεινός χώρος που προμηθεύεται με άφθονο νερό και προικισμένος με την αρωματική μυρωδιά των πεύκων.